

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/5/2018
Identifikačné číslo spisu:	3214010225
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3214010225.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháлика a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského, na neverejnom zasadnutí konanom 28. novembra 2018 v Bratislave, v trestnej veci obvinených R. Y. a C. Y., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák., spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., o dovolaní týchto obvinených proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 8. novembra 2016, sp. zn. 23To/88/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvinených R. Y. a C. Y. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Bánovce nad Bebravou rozsudkom zo 4. mája 2016, sp. zn. 3T/108/2014 (ďalej len ako „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“), uznal obvinených za vinných zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák., spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

v čase okolo 8.50 hod. dňa 2. septembra 2013 z dvora rodinného domu č. XX v B. D., obvinená R. Y., expanznou zbraňou - samonabíjacou pištoľou značky EKOL AGENT čiernej farby, výrobné číslo W.-XXXXXXXX, z bezprostrednej blízkosti namierila na poškodeného E. P., nachádzajúceho sa na pozemku rodinného domu č. XX vo vlastníctve rodičov poškodeného a súčasne ho slovami: „vyzývam ťa, vypadni odtiaľto do ..., vypadni do ..., vypadni do (uvedením trikrát neslušného slova bližšie uvedeného v spise a v napadnutom rozsudku), tu nemáš čo robiť...“, nútila, aby z miesta odišiel, zatiaľ čo obvinený C. Y. na poškodeného E. P. huckal psa, ktorého mal uviazaného na vôdzke a tohto držal v tesnej blízkosti nôh poškodeného, následne namieril poškodenému do tváre bližšie nešpecifikovaným sprejom a so slovami: „vypadni do, (uvedením neslušného slova bližšie uvedeného v spise a v napadnutom rozsudku), poškodeného nútil opustiť pozemok rodinného domu č. XX a nevykonať zamýšľané stavebné práce na dome č. XX.

Obvineným bol za to každému zvlášť podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s prihliadnutím na § 39 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. a/, písm. j/ Tr. zák., § 37 písm. f/ Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák. uložený trest odňatia

slobody vo výmere 3 roky, výkon ktorého podľa § 51 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. podmienčne odložil za súčasného uloženia probačného dohľadu nad ich správaním. Podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. obvineným určil skúšobnú dobu probačného dohľadu v trvaní 4 rokov. Obvineným zároveň podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 51 ods. 4 písm. i/ Tr. zák. uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze zúčastniť sa na psychologickom poradenstve.

Okrem uvedeného podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. obvinenej uložil trest prepadnutia veci, a to 1 ks expanznej zbrane - samonabíjacej pištole značky EKOL AGENT čiernej farby, výrobné číslo W.-XXXXXXX.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. odkázal poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Krajský súd v Trenčíne uznesením z 8. novembra 2016, sp. zn. 23To/88/2016, (ďalej len ako „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) postupom podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie prokurátora a obvinených.

Obvinení, zastúpení zvoleným obhajcom, napadli dňa 30. októbra 2017 uznesenie krajského súdu ako i konanie, ktoré mu predchádzalo, dovolaním, uplatňujúc dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/ Tr. por.

Dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. je podľa obvinených v tejto veci preukázaný tým, že súdy pri ustálení ich viny vychádzali z výpovedí, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Uviedli, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 1. decembra 2015 je zrejmé, že ani prokurátor, ani obhajca nenavrhli prečítať výpoveď obvinenej z prípravného konania za účelom odstránenia rozporov v jej výpovedi. Namiesto toho mal súd iniciatívne prikrôčiť k tomuto úkonu, čo mu však Trestný poriadok neumožňuje. Okresný súd navyše podľa obvinených konal v omyle, že ide o výsluch osoby v postavení svedka, keď aplikoval zjavne nesprávne ustanovenie § 264 ods. 1 Tr. por.

Okresný súd okrem čítania výpovede obvinenej z prípravného konania, bez splnenia podmienky podania návrhu k takémuto úkonu, mal z rovnakého dôvodu iniciatívne čítať aj výpovede svedkov z prípravného konania, a síce: U. P., U. V. a R. P..

Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obvinení uviedli, že konajúce súdy sa v odôvodnení svojich rozhodnutí nedostatočne vysporiadali so záverom o nenaplnení znakov nutnej obrany v zmysle § 25 Tr. zák. Obvinení sú toho názoru, že sa žiadneho trestného činu nedopustili, pretože konali v nutnej obrane. Poškodený po odstránení prekážky - plota, pri existencii dlhodobého sporu o priebeh hranice medzi pozemkami, bez súhlasu obvinených, vstúpil do ich obydľia a ohrozoval ich motykou.

V zmysle tejto argumentácie obvinení Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) navrhli, aby sa v súlade s § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. vyslovil, že uznesením krajského súdu, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 8 Tr. zák., § 25 Tr. zák., § 2 ods. 1, ods. 10, ods. 12 Tr. por. Aby zrušil uznesenie krajského súdu a rozsudok okresného súdu a prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvinených sa vyjadril prokurátor okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou podaním zo 7. decembra 2017. V ňom uviedol, že rozhodnutia oboch súdov považuje za zákonné, pričom nenachádza vo veci také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania pre ktorýkoľvek z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por.

Podľa prokurátora obvinení nesprávnym výkladom formulácie textu zápisnice o hlavnom pojednávaní z 1. decembra 2015 dospeli k záveru, že dôkazy výsluchom obvinenej a viacerých svedkov neboli vykonané zákonným spôsobom. Podľa jeho názoru nie je pravdou, že by okresný súd iniciatívne

pristúpil k čítaniu týchto výpovedí. Totiž výsluch obvinenej v čase odstraňovania rozporu v jej výpovedi bol vedený prokurátorom, na podnet ktorého bol aj odstraňovaný. Uvedené vyplýva zo strany č. 5 zápisnice o tomto hlavnom pojednávaní, z ktorej je zrejmé, že prokurátor požiadal obvinenú, aby sa vyjadrila k nezrovnalostiam v časti jej výpovede z prípravného konania a konania pred súdom. Predmetný rozpor sa navyše týkal okolnosti, ktorá nemala podstatný význam pre ustálenie viny obvinenej.

Obdobný záver podľa jeho názoru vyplýva aj z priebehu výsluchu svedkyne P.. Rozpor v jej výpovedi z prípravného konania a konania pred súdom sa odstraňoval na podnet obhajcu obvinených (strana č. 23 zápisnice o hlavnom pojednávaní). To isté možno podľa prokurátora konštatovať aj pri ostatných svedkoch, pri výsluchu ktorých došlo k odstraňovaniu rozporov.

Prokurátor v tejto súvislosti poukázal na fakt, že súd týmto osobám v priebehu hlavného pojednávania nekládol ani len doplňujúce otázky, nakoľko ich výsluch vykonaný prokurátorom a obhajcom dal odpoveď na všetky otázky potrebné pre ustálenie skutkového deja, nieto ešte, aby súd iniciatívne odstraňoval rozpory v ich výpovediach, navyše počas ich výsluchu prokurátorom alebo obhajcom, poprípade obvinenými.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. prokurátor uviedol, že konajúce súdy sa vo svojich rozhodnutiach jednoznačne a presvedčivo vysporiadali so záverom, prečo konanie obvinených nevyhodnotili ako nutnú obranu v zmysle § 25 Tr. zák. Zároveň uviedol, že obvinení sa svojimi námietkami domáhajú revízie skutkových zistení, čo je však v rámci dovolacieho konania možné výlučne na podklade ministerského dovolania podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Okrem vyššie uvedeného prokurátor dovolaniu vytkol, že v ňom absentujú akékoľvek vecné výhrady, ktoré by bolo možné podradiť pod § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Z uvedených dôvodov prokurátor okresnej prokuratúry navrhol, aby najvyšší súd dovolanie obvinených odmietol ako nedôvodné podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Poškodený sa k dovolaniu obvinených vyjadril podaním, ktoré bolo okresnému súdu doručené 1. decembra 2017. V ňom uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutím krajského súdu, a preto najvyššiemu súdu navrhol, aby dovolanie obvinených zamietol.

Najvyšší súd ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) spis a dovolanie obvinených predbežne preskúmal v zmysle § 378 Tr. por. a zistil, že je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2, § 372 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), podali ho oprávnené osoby (§ 369 ods. 2 písm. b/, § 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom mieste (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), dovolanie má náležitosti predpokladané zákonom (§ 374 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.). Súčasne však dovolací súd zistil, že je dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu uvedeného v § 382 písm. c/ Tr. por., lebo nie sú splnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených pochybení, pričom má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia.

Pokiaľ ide o vyššie uvádzanú viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, tak tu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. (R 120/2012).

Z toho potom vyplýva, že v prípade, ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1

Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c/ Tr. por., alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por., bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por.

Dôvod pre podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. je daný vtedy, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom...

Z obsahu trestného spisu vyplýva, že obvinená, ako aj svedkovia P., V. a P., vypovedali pred okresným súdom na hlavnom pojednávaní konanom dňa 1. decembra 2015, pričom obvinení pri tomto úkone, avšak ani neskôr - najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, nenamietli tú okolnosť, že by okresný súd iniciatívne odstraňoval rozpory vo výpovediach menovaných, a preto túto námietku nemožno účinne použiť ako dôvod pre dovolanie.

Odhliadnuc od uvedeného, rozoberaný dovolací dôvod by nebol naplnený ani v tom prípade, ak by nezákonnosť uvedených výpovedí bola vo veci preukázaná. Totiž z povahy dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. vyplýva, že tento je daný len za tej situácie, ak nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov mal, resp. má negatívny dopad na práva obvineného. Ak by sa takéto negatívne účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov nepreukázali, potom nemožno hovoriť o naplnení tohto dovolacieho dôvodu, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom (viď napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Marinescu proti Rumunsku z 2. februára 2010, č. 36110/03; Emen proti Turecku z 26. januára 2010, č. 25585/02; Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu z 15. decembra 2011, č. 26766/05 a č. 22228/06).

Zo záverov nižšie konajúcich súdov zreteľne vyplýva, že namietané výpovede nepredstavujú rozhodujúce usvedčujúce dôkazy, nakoľko tými v predmetnom konaní boli audiovizuálne záznamy zachytávajúce inkriminovaný skutok, vyhotovené jednak svedkom Z. X., ale aj sestrou poškodeného (strana č. 16 rozsudku okresného súdu).

Dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach chronicky zdôrazňuje, že uvedený dovolací dôvod slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych pochybení, nakoľko z dikcie vety za bodkočiarkou je zrejmé, že ním nemožno účinne namietat' skutkové okolnosti a síce, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne či neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu.

Osobitne najvyšší súd podotýka, že pre možnosť posudzovania podmienok nutnej obrany alebo putatívnej obrany ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu v dovolacom konaní, by zistený skutok musel obsahovať skutkové okolnosti svedčiacie na možnosť konania obvineného v nutnej obrane alebo v putatívnej obrane. Za tejto situácie by bol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. naplnený vtedy, ak by také okolnosti boli nesprávne právne vyhodnotené, t. j. ako nesplňajúce kritériá uvedené v § 25 Tr. zák., hoci v skutočnosti by ich spĺňali (R 47/2014).

Obvinení, nestotožňujúc sa s dôkaznou situáciou, ku ktorej dospeli vo veci konajúce súdy, jej prehodnocovaním, robia také skutkové závery, ktoré by boli subsumovateľné pod kritériá nutnej obrany v zmysle § 25 Tr. zák.

Skutok ustálený v rozsudku okresného súdu, ktorý si v celom rozsahu osvojil krajský súd a ktorým je dovolací súd viazaný, však nedáva žiadnu možnosť uvažovať o konaní obvinených ako o konaní v nutnej obrane podľa § 25 Tr. zák.

Neobstojí ani námietka obvinených spočívajúca v tom, že v rozhodnutiach konajúcich súdov absentuje odôvodnenie toho, prečo konanie obvinených nebolo posúdené ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť činu. Okresný súd vyčerpávajúcim a zrozumiteľným spôsobom na strane č. 17 uviedol dôvody, pre ktoré konanie obvinených nenapĺňa znaky nutnej obrany (resp. krajnej núdze). S týmto záverom okresného súdu sa stotožnil krajský súd na strane č. 5 svojho uznesenia, pričom úvahy okresného súdu aj vhodným spôsobom doplnil.

Obvinenými označený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ostal bez vecného prieskumu najvyššieho súdu, nakoľko obvinení tento uplatnili len formálne, a síce bez uvedenia konkrétnych vecných výhrad, ktoré by bolo možné pod naposledy uvedené ustanovenie podradiť.

S ohľadom na vyššie uvedené, preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.